

Høringssvar til representantforslag om digital suverenitet i en urolig tid (dokument 8: 119 S (2025-2026))

Likestillings- og diskrimineringsombudet (heretter ombudet) støtter intensjonen i SVs forslag om å styrke Norges digitale suverenitet.

Ombudets mandat er å påpeke forhold som kan svekke diskrimineringsvernet, samt å veilede alle, herunder offentlige myndigheter, i deres arbeid med å fremme likestilling. Ombudet ønsker [teknologi som tjener samfunnet](#), ikke omvendt. Staten må være sitt ansvar bevisst og legge til rette for digital infrastruktur som sikrer Norges interesser.

Ombudet er bekymret for norske myndigheters, næringslivets og norske forbrukeres avhengighet til amerikanske tek-giganter og deres monopol når det gjelder digitale tjenester. Tek-gigantene har altfor lenge har fått operere uten styring og kontroll, ofte på bekostning av menneskerettighetene, se blant annet [Cambridge analytica-skandalen](#), [spredning av hat og ulovlig innhold på nett](#), anklager om medvirkning til krigsforbrytelser i [Myanmar](#) og [Gaza](#).

Kommersielle aktører i dette feltet har gang på gang vist at de ikke tar sitt samfunnsansvar på alvor. Derfor mener vi at støtte forslagsstillernes strategiske mål (forslag 1) og intensjonen i forslaget om å utrede en exit-strategi for kommersielle plattformer (forslag 4).

Økende motstand mot likestilling

Globalt ser vi en veldokumentert framvekst av autoritære ledere. Også i USA er denne trenden tydelig, hvor det samtidig er økende motstand mot innvandring, kvinners rettigheter, og LHBTQ-miljøer. Holdningen om at likestillingskampen er blitt «woke», og den etterfølgende «anti-woke»-bevegelsen preger det offentlige ordskiftet i stor grad. Dette så jeg nylig da jeg deltok på den internasjonale kvinnekommisjonen CSW (Commission of the Status of Women), i New York nylig. Mer enn 8 000 person deltok, men folk fra en lang rekke land ble nektet innreise til USA, særlig fra afrikanske land.

Videre ser vi hvordan økende ulikheter svekker limet i samfunnet. Som vi skriver i [ombudets strategi \(2026-2028\)](#): «når utviklingen i samfunnet peker feil vei for folk flest, pekes ofte minoritetsgrupper ut som syndebukker for utviklingen. Dette kommer særlig til syne i spørsmål om likestilling, hvor ulike grupper settes opp mot hverandre». Ombudet erfarer i økende grad at oppslutningen om likestillingskampen ikke kan tas for gitt, heller ikke i Norge.

Funn fra studier om holdninger til demokrati og likestilling antyder en økende skepsis til likestilling blant gutter i Norge. For eksempel kommer det frem i en internasjonal studie som undersøker kunnskap, holdninger og forståelse av demokrati blant 14-åringer, at norske niendeklassinger skiller seg negativt ut. I Norge i 2016 var 78 prosent av guttene «svært enig» i at kvinner og menn skal ha like rettigheter. [I 2022 er tallet nede i 61 prosent.](#)

Tek-gigantenes knefall for Trump-administrasjonen

De amerikanske tek-gigantenes knefall for Trump og hans idealer gjør situasjonen kritisk. Grunnleggende rettigheter som konkretiseres i EUs AI Act, Digital Services Act, Digital Markets Act og GDPR, svekkes betydelig i EUs omnibus-prosess. I likhet med andre [sentrale aktører](#), har ombudet [tatt til orde](#) mot denne dereguleringen på digitalområdet.

Microsoft har i en nylig [uttalelse](#) uttrykt at de ikke kan garantere at deres tjenester vil tilbys uforstyrret av den amerikanske presidentens politikk, jf. [amerikansk lovgivning](#). Konflikten mellom [Trump-administrasjonen og Anthropic](#) viser hvordan tek-giganter også kan presses til å gå på akkord med egne verdier. Situasjonen tilsier at virksomheter som oss ikke lenger kan være sikre på at vi får utført vårt mandat uten digital sabotasje, slik [den internasjonale straffedomstolen erfarte i fjor](#).

Alternativer til dagens digitale monopol

Vi viser til Forbrukerrådets fremragende arbeid på dette feltet, blant annet med den ferske [rapporten](#) om hvordan digitale tjenester og internett som sådan blir en stadig mindre forbrukervennlig arena.

Ombudet ga nylig sin støtte til [Forbrukerrådets brev sendt til Regjeringen den 27. februar](#). Brevet er klar tale; avhengigheten til et knippe globale teknologiselskaper gjør oss sårbare, både som mennesker og som samfunn.

Det er fortsatt mulig å få til endring i dagens digitale marked og skape en bedre teknologisk framtid. I så fall er klok og rask politisk handling nødvendig. Den digitale utviklingen må skje i tråd med menneskerettighetene.

Ombudet er derfor svært positiv til intensjonene i SVs forslag til endringer i digitaliseringspolitikken, selv om vi ikke har tatt stilling til eller stiller oss bak samtlige.

Ombudet stiller seg disponibel for komitéen ved behov.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
Likestillingsombud